

เทศน์เช้า วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๖

พระอาจารย์สงบ สนฺตฺสนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อย่างเช่นเราเกิดมานะ พูดยังเกิดมาใช้กรรม ว่าเกิดมาใช้กรรมกัน ถ้าเราว่าเรามีกิเลส เราจะเกิดมาใช้กรรม แต่ทำไมเราไม่พลิกกลับว่าเราเกิดมาสร้างกรรมบางล่ะ เราสร้างคุณงามความดีใจ พระโพธิสัตว์ เวลาเกิดนี้ปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้า ยังต้องสร้างคุณงามความดีซับซ้อนๆ ไปที่ใจ ใจนี้มันแปรสภาพได้

อย่างในพระไตรปิฎกว่าไว้ เห็นไหม ผู้หญิงจะแปลงเพศเป็นผู้ชาย หรือผู้ชายจะแปลงเพศเป็นผู้หญิง มันเกิดจากความปรารถนา แล้วก็เกิดตายๆ ไประหว่างกึ่งกลางที่เกิดตาย ความปรารถนาของใจมันไปแล้ว แต่ร่างกายมันยังไม่เป็นไป เห็นไหม มันมีตั้งแต่ครั้งพุทธกาล พระพุทธเจ้าบอกไว้กะเทย บัณเฑาะก์ บวชไม่ได้ เวลาบวชขึ้นมา นี่เพราะอารมณ์แปรปรวนใจ ความปรารถนา ความจงใจมันจะเปลี่ยนเพศ เห็นไหม

พระอานนท์เคยเป็นผู้หญิงมาก่อน แต่ปรารถนาเป็นผู้ชาย แล้วก็เกิดตายๆ มันจะปรับสภาพไป นี่ความปรารถนาของใจ มันจะปรับให้สภาพร่างกายเปลี่ยนจากหญิงเป็นชาย หรือเปลี่ยนจากชายเป็นหญิง แต่สิ่งนั้นมันไม่สำคัญ สำคัญว่า นางอุบลวรรณาเป็นผู้หญิง ทำไมเป็นพระอรหันต์ได้ ความเป็นพระอรหันต์ เรื่องของใจ ใจมันปรารถนาแล้วมันทำได้สมเหตุสมผลใจ

ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม จะให้ผลสภาวะแบบนั้น เราไม่ต้องปรารถนาหญิงหรือชายไม่สำคัญ สิ่งที่เราคิดของเราเอง เราดูประเพณีวัฒนธรรม เห็นไหม ว่าผู้ชายบวชได้ ผู้หญิงบวชไม่ได้... ใ้อบวชนี้มันบวชที่เปลือก บวชที่ร่างกาย พระบวชมาแล้วต้องบวชหัวใจอีกชั้นหนึ่ง ใ้อเรา นี้ เราก็บวชใจของเราไปเลย

อย่างที่เขาเถียงกัน ต้องบวชภิกษุณีเพื่อความเสมอภาคๆ ความเสมอภาคของนิ้วมือ นิ้วหัวแม่มือไปกับนิ้วก้อยมันเท่ากันไหม? มันไม่เท่ากันหรอก ความเสมอภาคของวัตถุ ความเสมอภาคของร่างกายใจ สรีระของร่างกายไม่เหมือนกัน แต่พระพุทธเจ้าสอนไว้ เสรีภาพของใจ ใจจะเป็นเสรีภาพมาก เราจะทำสมความปรารถนาของเราได้ เวลาจิตสงบขึ้นมา เป็นสมาธิขึ้นมา ไม่แบ่งหญิงหรือชาย ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา ไม่มีบุคคลทั้งสิ้นในสิ่งที่เสมอภาคนั้น แล้วการชำระกิเลสแล้วมันยิ่งสะอาดขึ้นไป เห็นไหม พระอรหันต์ไม่แบ่งเพศ ไม่มีเพศ เพราะจิตนี้เสมอภาคหมดเลย ความรู้สึกของใจเสมอภาคกันหมด

ถึงบอกว่า ความเสมอภาคจากภายใน เรื่อยๆเอาเปลือกนอก เห็นไหม ระหว่างนิ้วหัวแม่มือไปกับนิ้วก้อยมาเทียบเคียงว่าต้องตัดให้เสมอกัน ต้องทำให้เท่ากัน สภาวะกรรม เกิดมาใช้กรรม คนเกิดมานี้เกิดมาใช้กรรม เวลาทุกข์ยากนี้เกิดมาใช้กรรม กรรมนี้สภาวะกรรมเป็นไป แต่เวลาคนเกิดมามีความสุข เห็นไหม กรรมพาเกิดไป พระพุทธเจ้าถึงสอนว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เราถึงต้องปรารถนา เราต้องทำคุณงามความดีของเรา

เราสร้างคุณงามความดี เห็นไหม คุณงามความดีเป็นอามิส สิ่งที่เป็นอามิสทาน เราทำทานเป็นคุณงามความดี เราสละออกไป มันจับสมเข้ามาที่ใจ ใจเป็นผู้ปรารถนา ใจเป็นผู้ที่กระทำ คนที่มีความศรัทธามาก มีความปรารถนามาก มันเท่ากับเปิดโล่งมาก ใครเปิดหัวใจได้มาก อากาศจะเข้าได้มาก ใครเปิดหัวใจได้น้อย อากาศจะเข้าได้น้อย แต่การเปิดมากการเปิดน้อยนี้มันก็ขึ้นอยู่กับการฝึกฝน อยู่กับเจตนา อยู่กับกิเลสไป

สภาวะของลม สภาวะของแดด เป็นสมบัติกลาง คนที่มีปัญญาใช้ลมนั้นมาเป็นกังหัน ใช้เป็นพลังงานได้ สภาวะของแดด ใช้โซล่าเซลล์ขึ้นมา เอาพลังงานของแดดมาใช้ได้ พลังงานของธรรมคือพลังงานของหัวใจ มันมีสภาวะของมันโดยธรรมชาติของมัน แล้วมันโดนกิเลสปกคลุมไว้ มันจะใช้ให้เป็นประโยชน์ มันไม่เป็นประโยชน์ เวลาเกิดพายุขึ้นมา มันพัดทุกอย่างพังพินาศไปหมดเลย เวลากิเลสของเรา เวลามันโกรธ เวลามันหลงขึ้นมา มันพัดความคิดของเรา อยากจะทำบุญ อยากจะสร้างคุณงามความดี ทำลายสิ่งนี้หมดไปเลย มันไม่มีประโยชน์กับเราขึ้นมา คนมีปัญญาขึ้นมา ถึงใช้พลังลมพลังแดดนั้นเป็นพลังงานของเราขึ้นมาได้

พลังของใจมีอยู่โดยธรรมชาติ เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ว่าให้บริษัท ๔ ปฏิบัติบูชา

เราเวลาปรารถนากัน เราก็ต้องอาศัยครูบาอาจารย์ไปก่อน ฟังธรรมจากครูบาอาจารย์ จากใจดวงนั้น จากใจดวงที่ประพฤติปฏิบัติเข้าใจตามสภาวะแห่งมุนของกิเลส กิเลสมันจะแหลมคม มันจะหลอกให้เราอยู่ใต้อำนาจของมัน มันจะหลอกให้เราล้มลุกคลุกคลานไปอยู่ในอำนาจของมัน ตลอดไป แม้แต่การประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน เราจะไม่ต้องประพฤติปฏิบัติ เวลาเราสนทนาธรรมกัน เราไม่ต้องยึด ไม่ต้องว่าของเขาทำแล้วเขาได้ประโยชน์ เราจะต้องทำแบบเขา ต้องทำแบบนั้น...มันเป็นไปได้

รสชาติของอาหารมันถูกลิ้นถูกปาก มันก็แล้วแต่ลิ้นแต่ปากแต่ดวงใจ จิตนิสัยของใจมันก็ไม่เหมือนกัน เราพยายามทำให้ตรง ให้ตรงกับอริยสัจ ให้ตรงกับอริยสัจเท่านั้น แล้วมันจะเป็นความเป็นไปของใจ มันจะเป็นไปตามธรรมชาติของมัน เวลาสนทนาธรรมกัน เวลาคุยธรรมกัน เวลาเขาทำของเขาแล้วสมปรารถนา เราก็อยากได้อย่างนั้น อยากได้อย่างนั้น เวลาเห็นเขากินเห็นไหม ดูอย่างพวกที่ว่าเขากินอาหารของเขาที่ไม่ถูกจิตนิสัยของคนไทย เราไปกินของเขา เราก็ไม่ชอบ เวลาเราไปเมืองนอก เราต้องพกพริกเผาไปด้วยนะ ต้องพกอาหารไทยไปด้วย เพราะมันถูกรสชาติของปากเรา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันถูกกับจิตของเรา ความสงบของใจมันจะเกิดขึ้นมา การประพฤติปฏิบัติ เราฟังได้ ฟังเป็นคติ ฟังเป็นแง่คิด ฟังแล้วเราคิดมาเป็นตัวอย่างของเรา แต่เวลาเราทำ เราจะเป็นอย่างนั้นหรือไม่เป็นอย่างนั้น ไม่จำเป็น

ศาสนานี้กำลังเจริญรุ่งเรืองมาก เวลาพูดถึงเรื่องการประพฤติปฏิบัติ เราก็จะประพฤติปฏิบัติแล้วครูบาอาจารย์ก็สอน เห็นไหม กำหนดพุทโธๆ แล้วพุทโธมันจะหายไป แล้วทุกคนจะคิดแบบนั้น ทุกคนจะวาง เห็นไหม หลอกตัวเองไง หลอกว่าพุทโธมันจะหายไป เวลากำหนดสติขึ้นมาแล้วกำหนดพุทโธๆ แล้วก็ไม่มีสติคอยควบคุมพุทโธนั้น มันก็จางไป จางไปตามธรรมชาติ สติมันไม่มี นี่มันเข้าทางกิเลสไป

กิเลสนี้ปุ่เสื่อปุ่หมอนให้เรานอน เห็นไหม ให้เรานอนลงมาตรงนี้ สมาธิยังไม่ได้หรรอนลงมา นี่เราก็เชื่อ เราก็คิดว่าเราอ่านมาแล้ว เราอ่านหนังสือตำราของครูบาอาจารย์มาว่าพุทโธมันจะหายไป เราก็ทำให้มันหายไป มันก็หายเงียบไปพร้อมกับสติหายไปหมดเลย เวลามันหายไปนี้ ตกหวังก็ไป สมาธิไม่ก้าวหน้า กำหนดพุทโธเข้าไป พุทโธเข้าไปจนมันปล่อยวาง ก็คิดว่ามันเป็นพลังงาน กับปล่อยวางแซ่ไว้อย่างนั้น แซ่เอาไว้ จิตมันก็ได้แค่นั้น มันไม่ก้าวเดินต่อไป

เรากำหนดพุทโธได้ เห็นไหม คำว่า “พุทโธ” มันจะหาย เพราะมันนึก คำว่า “พุทโธ” มันนึกไม่ได้ มันหายไปตามธรรมชาติของมัน เราต้องพยายามนึกพุทโธๆ เพราะพลังงานตัวนั้นนะ พลังงานของลม ลมมันสงบตัวลง มันก็มีการไหวตัวของมันเหมือนกัน แต่เราคิดว่าเวลามันไหวตัว มันจะคิดว่าเราจะออกไปรับรู้สิ่งต่างๆ มันจะเป็นการฟุ้งซ่านไป

มันไหวตัวเพื่อความสงบต่างหาก มันไหวตัว เวลามันก่อตัวเป็นพายุขึ้นมา มันพัดสิ่งต่างๆ ขึ้นมานะ มันไหวตัวเพื่อทำลายต่างหาก เวลาทะเลสมันไหวตัวเพื่อทำลาย เห็นไหม แต่เวลามันไหวตัวเพื่อจะสงบตัวลง เราก็ไปว่าสิ่งนั้นมันเป็นการไหวตัว...ไม่ต้องไปกลัวมัน กำหนดพุทโธๆ ตลอด ตั้งสติตลอดขึ้นไป มันจะหายไปโดยธรรมชาติของมัน พยายามนึกมันก็ไม่ได้ เห็นไหม พยายามนึก ใครเป็นคนพยายามนึก? เพราะจิตมันไปพยายามนึกใช่ไหม ตัวผู้รู้พยายามนึก ความพยายามนั้นคือสติ คือความเคลื่อนไหวอยู่

สมาธิมันมีชีวิต มันมีความรู้สึก มันสงบตัวลงโดยธรรมชาติของมัน มันเป็นพลังงานที่ว่ามี กำลังมหาศาลอยู่ในใจนั้น ถ้าเรายกขึ้นวิปัสสนา พลังงานอันนี้มันจะช่วยให้เกิดปัญญา ปัญญาอันนี้คือภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดโดยธรรม เกิดโดยธรรมนะ ว่าเป็นธรรมชาติ มันก็เป็นส่วนหนึ่งของใจ เกิดโดยธรรม เกิดโดยความเป็นจริงอันนั้น อันนั้นไม่มีตัวตน ไม่มีกิเลสขับไสใจ ไม่มีความคิดขับไส เห็นไหม

เวลาเราน้อยเนื้อต่ำใจ เราเกิดมาใช้กรรม เกิดมาใช้กรรม ทำไมเราไม่พลิกกลับล่ะ เราเกิดมาสร้างกรรม สร้างคุณงามความดีแบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปราบปรามเป็นพุทธภูมิ สร้างมา สละทานมาตลอด ทำมาตลอด ทำคุณงามความดีแล้วมันไม่สูญหายไปไหน มันตกผลึกลงในใจ ใจ ตกผลึกเป็นจริตเป็นนิสัย เป็นอำนาจวาสนา

สิ่งที่มีอำนาจวาสนา เกิดมาสร้างบุญ คนเกิดมาสร้างบุญ เกิดมาแล้วมีความสุขของเขา เกิดมานี้เขาสร้างบุญกุศลของเขา เขาจะสมความปรารถนาของเขา การทำงานจะสมความปรารถนาไป แง่มุมของกรรม แง่มุมของกรรม กรรมมันให้ผล มันจะพลิกแพลงตลอดไป แล้วเรามีกิเลส ขึ้นมานี้ เราจะน้อยเนื้อต่ำใจไปตลอดไปว่าเราเกิดมาใช้กรรม เกิดมาใช้กรรม...มันเป็นธรรมชาติ อันหนึ่ง จิตนี้เป็นธรรมชาติอันหนึ่งที่ต้องเกิด เพราะมันมีกิเลส มีต้นหาความทะยานอยากอยู่ในหัวใจ มันต้องเกิด สิ่งที่ต้องเกิดนี้ ไม่มีสิ่งใดจะไปบังคับยับยั้งสิ่งนี้ได้เลย

แต่ถ้าไม่เกิดเป็นมนุษย์ มันเกิดเป็นสัตว์ เห็นไหม เกิดเป็นสัตว์ก็มีความรู้สึก เรามองตา สัตว์ดี สัตว์มันก็ปรารถนาความสุข เกลียดความทุกข์เหมือนเรา มันต้องการให้เรารักเอ็นดูมัน เห็นไหม สบตาดี เขาก็มีหัวใจ เขาก็มีความรู้สึกเหมือนกัน แต่อำนาจวาสนาของเขาเกิดเป็นสัตว์ในชาติ นั้น เขาพ้นจากสัตว์ เขาเกิดสูงกว่านั้นก็ได้อ

ในพระไตรปิฎก เห็นไหม ท้าวโฆสกะเป็นสุนัข แล้วเวลาเจ้าของเขาไปนิมนต์พระปัจเจก พุทธเจ้ามาฉันอาหารที่บ้าน แล้วก็ส่งสัญญาณกันมาให้หมาตัวนี้เป็นคนไปบอกเวลาอาหาร มันจะ ไปบอก แล้วพระปัจเจกพุทธเจ้าพยายามหลบหลีก ให้หมาตัวนั้นมันได้สร้างบุญของมัน หลบ หลีกไปทางอื่น ทำหลงทางไป มันก็ดิ้งกลับมา ดิ้งกลับมา เพื่อมาเข้าทางใจ มาฉันอาหาร พอออก พรรษาแล้วพระปัจเจกพุทธเจ้าต้องไปปวารณา เวลาจากไป หมาตัวนั้น จิตใจที่เป็นคุณงาม ความดี หอนจนขาดใจตาย นี่บุญกุศลอันนี้เกิดเป็นท้าวโฆสกะ โฆษก โฆสกะเป็นเทวดาที่เสียง เพราะที่สุดเลย เห็นไหม สุนัขมันก็ปรารถนามีความสุขเหมือนกัน สัตว์มันก็ปรารถนาความสุข เหมือนกันแล้วถ้าเราเกิดละ

เราเกิดมาเป็นคน เรามีอำนาจวาสนากว่าสัตว์ไหม ถ้าเราเกิดมามีอำนาจวาสนา เราสร้างคุณ งามความดีได้ไหม ถ้าเราสร้างคุณงามความดี ใครเขาจะดิฉินนินทา โลกนี้คนโง่มากกว่าคนฉลาด มีในพระไตรปิฎก พระสารีบุตรกับพระโมคคัลลานะจะไปหาพระพุทธเจ้า นี่สัญญาชัยบอกเลย “คน ในโลกนี้โง่มากหรือฉลาดมาก” คนโง่มันเห็นใจ ของอยู่ในมือของเรานี้ให้เขาไปได้อย่างไร ของ เป็นสมบัติของเราจะสละไปได้อย่างไร มันไม่ควรทำ มันเป็นของของเรา เรายึดไว้เราเป็นคนทุกซ์ คนยากหามาแทบตาย แล้วเราจะสละออกไป มันจะมีประโยชน์อะไรขึ้นมา เห็นไหม

มองกันที่วัตถุใจ คนร่ำรวยเขามีเงินมหาศาล เขาสละได้ขนาดไหน เงินที่เขาสละออกไป เป็นของเล็กน้อยสำหรับเขา คนที่ทุกข์จนเข็ญใจ เงินแม้แต่บาทเดียวมันก็มีคุณค่ามหาศาล นี่เวลา สละออกไป อำนาจของใจเราสละ สละสิ่งทีมากกว่า เจตนามากกว่า บุญกุศลมันมากกว่า มากกว่า นะ แล้วคนที่เขาว่าเขาสละมากกว่า แล้วสละสิ่งทีมาก มันได้น้อยได้อย่างไร...ไม่ได้น้อย ถ้าใจเขา ศรัทธา แต่ถ้าเทียบกัน เฉพาะวัตถุใจ ถ้าเราเทียบกันเฉพาะวัตถุ เราเทียบกันถึงวัตถุ การสละที่มัน ยากมันง่าย เทียบถึงกิเลสใจ เทียบถึงการสร้างกรรม

เกิดมาใช้กรรมกับเกิดมาสร้างกรรม ถ้าเราเกิดมาสร้างกรรม เราสร้างคุณงามความดี เห็น ไหม คุณงามความดีอันนี้เวลาเราไม่มี เราก็น้อยเนื้อต่ำใจ แต่เวลาประพฤติปฏิบัติ หัวใจเท่ากัน

ร่างกายเท่ากัน ความรู้สึกเราฟุ้งซ่านมากกว่า เพราะเราต้องดิ้นรน เราต้องโดนบีบบังคับมากกว่า แล้วเราพยายามทำความสงบอันนี้ เราทำอันนี้ขึ้นมาเพื่อให้เกิดพลังงาน พลังมที่นิ่ง พลังแสงแดด ที่มันเป็นธรรมชาติของมัน มันเป็นธรรมชาติ ไม่เป็นประโยชน์กับใคร แต่เราสร้างสมขึ้นมาให้เป็นประโยชน์กับเรา เพราะจิตนี้เป็นสมาธิแล้ว เราจะยกขึ้นวิปัสสนา เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมไว้อย่างนี้

เราเกิดมา เวลาเรามีวัคชิน เราเกิดมา เราเห็นโรงพยาบาล เรามีหมอ เวลาเราเจ็บไข้ได้ป่วย เราก็หาหมอด้วยความอุ่นใจ โรงพยาบาลไม่มี ยาไม่มี ทุกอย่างไม่มี เราเกิดมาที่เราต้องเสียวกับกับเราเอง เจ็บไข้ได้ป่วย เราต้องรักษาเราเอง นี่ความอุ่นใจจะต่างกันไหม ถ้าเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เพราะมีหมอ มีโรงพยาบาล แต่มีหมอ มีโรงพยาบาล ถ้าฉีควัคชินมันต้องเจ็บไข้ไหม เราฉีควัคชินเพื่อการป้องกันไข้ ป้องกันเชื้อโรค ต้องฉีดยาก็ต้องเจ็บ

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเราปรารถนาจะเป็นชาวพุทธ เราต้องการถึงพระรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ การตัดแปลงตน อยู่ในศีลมันก็ต้องตัดแปลงตน มันก็เหมือนกับการฉีควัคชิน มันมีความขัดใจไปตลอด สิ่งที่ขัดใจมันเป็นสภาวะกิเลส เชื้อโรคมันไม่ต้องการ ไม่ต้องการสิ่งนี้ไป

สภาวะธรรมมีอยู่ ถ้าเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราจะมีสภาวะแบบนี้ เรามีโรงพยาบาลอยู่ เรามีหมออยู่ ถ้าเรารักษาไข้ขึ้นมา นี่สภาวะของการรักษาไข้ เราเป็นโรคภัยไข้เจ็บ มันจะหายไปจากหัวใจนั้น นั่นเป็นโรคภัยไข้เจ็บที่เกิดมาจากความโลภ ความโกรธ ความหลง แต่กิเลสอันละเอียดในหัวใจ ถ้าเราไม่รักษา เราก็ใช้ชีวิตไปวันหนึ่งๆ เห็นไหม เกิดมาใช้กรรมๆ เราก็มีความสุขของเรา มีความพอใจของเรา แต่เราก็ต้องตาย แต่เราก็ต้องเกิด เชื้อแห่งการตายและการเกิดนี้ ศาสนาพุทธสอนตรงนี้ สอนชี้เข้าไปตรงเชื้อของการตายและการเกิด วิปัสสนามันตรงนี้ ตรงที่มันติดพันไปสิ่งใด ติดพันไปกับอริยสัจ ติดพันไปกับกาย กับเวทนา กับจิต กับธรรม ติดพันไปกับสิ่งนั้น ปัญญาอันนี้มันจะเกิดขึ้นมา

สิ่งที่ใกล้ตัวที่สุด สิ่งที่เป็นสมบัติที่มีค่าที่สุดคือร่างกายและจิตใจของเรา สิ่งต่างๆ นั้นผลัดกันชม สมบัตินี้ผลัดกันชม เราหามาก็เป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเราติดพันไป เราก็ตื่นไปกับสิ่งนั้น สิ่งนี้มีอยู่ในโลก แต่สิ่งที่ว่าร่างกายของเราเป็นเจ้าของสมบัตินั้น อันนี้สำคัญกว่า แล้วหัวใจที่ยึดร่างกายนี้ยิ่งสำคัญเข้าไปใหญ่เลย

เพราะจิตปฏิสนธิสำคัญมาก คนวิปัสสนา คนเห็นการเกิดการตาย เห็นเรื่องสภาวะใจมัน
ลึกลับ มันมหัศจรรย์มาก ธรรมชาติสิ่งต่างๆ นี่มันแปรปรวนตลอด อันนี้ลึกลับกว่า แล้วมันรู้กฎ
ทฤษฎีของความลึกลับอันนั้น แล้วมันปล่อยวางความลึกลับอันนั้น โดยความเป็นธรรมชาติของมัน
นี่มันถึงรู้ทันตามความเป็นจริงใจ ตามทันองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เกิดมาอย่างน้อยเนื้อตัวใจว่าเกิดมามีแต่ใช้กรรม เกิดมาใช้กรรม...เกิดมาสร้างกรรมก็ได้
สร้างคุณงามความดีของเราก็ได้ แล้วเราจะเป็นประโยชน์กับเราไป มันเป็นประโยชน์กับเรา เห็น
ใหม่ สมบัติของเราใช้ประโยชน์กับเรา แล้วเราจะเอาอะไรเป็นประโยชน์กับเรา เอวัง